

Visitationstal i Uppsala domkyrkoförsamling 15 mars 2026

Ärkebiskop Martin Modéus

Inledning

Kära vänner! Under fyra dagar har jag haft glädjen att besöka Uppsala domkyrkoförsamling. Det har varit givande möten och samtal. Vi har tagit del av glädje och skratt, utmanande strukturer, liv, smärta och längtan. I församlingen finns idérikedom och ni tar livet på allvar.

Vi har fått tillfälle och tid att reflektera över vad det innebär att vara kyrka och församling just nu, här i centrala Uppsala.

Vi har samtalat med förtroendevalda, både kyrkoråd och församlingsråd, personal i de övergripande strukturerna och i distriktens kyrkor. Och de som arbetar med och i katedralen.

Vi har mött Sjukhuskyrkans medarbetare och dess Andrum, och samtalat med sjukhusledningen. Vi träffade barn och föräldrar i öppna förskolan, och personal inom förskoleverksamheten och församlingsbor och bärarlag i den finska verksamheten.

Vi har besökt församlingens kyrkor. Först var vi i *S:t Perskyrkan*. Där finns rester av de tidigare S:t Perskyrkorna. Samtiden möter dåtiden bland annat genom tassavtryck från medeltiden. De finns i en av stenarna med målningar från en tidigare S:t Pers-kyrka. Mot den fonden prunkar en rik verksamhet och gudstjänstliv.

I *Vindhems kyrkan Sankta Birgitta* tänds fredens ljus, och det bärs av den guldfärgade ängeln. Där möter Birgitta oss i ”huset vid gatan slut”, som vi sjöng, det hus som under årens gång varit en varm plats med gemenskap för olika åldrar, både för den som sökt trygghet och för dem som behövt en smörgås med mjölk. En av kvällarna fick vi träffa er som regelbundet firar gudstjänst i kyrkan.

Och så *Almtunakyrkan*, som är en arkitektonisk pärla med sitt intressanta formspråk, med konstfulla och färgfyllda inslag, inte minst i altartavlans bilder. Här står valv och rum i dialog med ett ideellt buret gudstjänstliv under uppbyggnad.. Hos er hade vi också samtal om fred.

Vi har firat mässa i *katedralen* och samtalat om dess utmaningar och möjligheter och blivit väl omhändertagna i katedralkaféets lokaler.

Tack för ett intressant samtal med köket om ”vattenflöden” på visitationens första dag. Och fler bilder av vatten, utifrån visitationens tema, blev det: liv och verksamhet har beskrivits som vattenfall, floddeltan, träsk, våtmarker, som forsränning och som en tur på finlandsbåten. Vi har sjungit på temat och hört om allt liv som porlar genom domkyrkoförsamlingen.

Tack domprosten för gästfriheten i möten med församlingsråd och kyrkoråd. Och tillsammans med församlingsherden och domkyrkokaplanen, tack för ett gediget pastoralt arbete.

Till er som här gestaltar styrning och ledning vill jag ge en eloge för ert hängivna och skickliga arbete i att föra församlingen framåt i tiden, med lyhördhet för den plats som vi kallar centrala Uppsala.

Tack till er som vårdar och tar hand om våra gemensamma kulturarv, som värnar våra glaciärer för att tala med vattenbilden, och till er som leder församlingens många körer med skicklighet och inspiration, som låter orgelmusik och tidernas olika musikstilar klinga på olika sätt i de många rummen. Vad vore kyrkan utan musik?

Tack till er som möter människor i all verksamhet i församlingen, i butiken, caféet och i visningsform, i möten i lågtröskelverksamhet liksom i det mer förtroliga som på sjukhuset.

Tack alla ni som verkar som förtroendevalda, ideella och personal. Tack alla ni som ger av er tid för församlingens liv och närvaro i samhället. Och tack till alla er som bor och vistas i församlingen, er vi mötte och er vi inte träffat under visitationen och som kanske inte ens nämns i talet.

Jag vill fortsätta genom att ge er tre olika men kompletterande bilder att spegla ert församlingsliv i: för det första livet kring Jesus som det återspeglas i bergspredikan, för det andra frågan om vad en evangelisk-luthersk församling är i dag, utifrån pingstens erfarenheter och för det tredje värdet av andrum.

Längs vägen ska vi beröra några utmaningar visitationen identifierat för domkyrkoförsamlingen, inte minst i arbetet med idealitet.

Livet kring Jesus vid bergspredikan – om att vara folkkyrka i dag

Nu till den första delen, om livet kring Jesus i bergspredikan, som jag använder som en bild av vad det är att vara folkkyrka i dag. Där samlas människor runt honom på en sluttning för att höra vad han har att komma med. Jag återkommer strax till själva bilden, men först några mer generella ord:

Att vara kyrka innebär ständig rörelse. Kyrkan rör sig, det rör sig i kyrkan – och Guds Ande rör vid kyrkan. Rörelse kan handla om mycket, allt från organisatorisk förändring, teologisk nydaning eller iakttagelser att Anden gör något.

Ibland talar vi om att vi saknar resurser i Svenska kyrkan, och vi tolkar det ofta som en konsekvens av utträden och människors bristande intresse. Men hos er syns något annat – och detta gäller nog en hel del sammanhang i vår kyrka – nämligen att resursnöden i själva verket är en konsekvens av att väldigt många vill ta del av det som kyrkan har att ge.

Anden rör sig här, och er verksamhet framträder som tecken på Guds omsorg om människan i centrala Uppsala. Ni arbetar för – ”kämpar” är nog ibland det rätta ordet – att tolka nuet och anpassa verksamheten. Det är gott. Att stå i rörelse är konstitutivt för vår typ av kyrka, för folkkyrkan. Arbetet i kyrkorna är inte likadant nu som för 30 år sedan, eftersom ni försöker följa Andens vind. Det är gott – må den utvecklingen fortsätta!

Mönstret för folkkyrkans rörelse hämtar vi i rörelsen kring Jesus vid bergspredikan, för det finns två viktiga, sammantvinnade, men ändå rätt väsensskilda rörelsemönster kring Jesus.

Om vi tittar på mönstren var för sig så ser vi att det ena mönstret visar människor som följde honom, ibland nära och länge, som till och med släppte vad de hade för händerna och följde med, till exempel lärjungarna som formade den tidiga kyrkan.

Det andra mönstret synliggör människor som mötte honom och fick en erfarenhet av att Gud verkar i människors liv, men som sedan gick hem och fortsatte att leva sina vanliga liv.

Låt oss spegla vår kyrka i bergspredikans sammantvinnade rörelser.

På kullen sätter sig Jesus ned och börjar tala. Så börjar bergspredikan.

Jesus **sätter sig ner när han ska tala**. Det viktigaste behöver sägas i respekt, inte uppifrån. Något i vårt sätt att fungera, när vi sitter tillsammans, gör att det som sägs då blir dialogiskt. Det inbjuder till eftertanke, respons och invändningar och tolkning. Låt oss förstå detta tillsammans. Berättelsen är inte färdig, du är en del av den, med ditt liv.

Här hos er är det tydligt att dialog och livstolkning bärs gemensamt. I Sjukhuskyrkan har vi fått höra om möten som börjar med frågan: *Är det okej att jag sätter mig*

här? På en stol intill en säng. Och i ett samtal som först rör sig på ytan kan djup och bredd med gemensam existentiell tolkning bli verklighet. Självård är kyrkans DNA.

I samma anda möts barn och föräldrar på mjuka mattor i öppna förskolan – nyfiket och busigt, i sång och dans. Samtidigt, i en annan del av församlingen, möter en av vaktmästarna en medmänniska som kommer för en stunds eftertanke eller kanske någon timmes slummer på en av kyrkbänkarna. Rörelse kring Jesus, men på väldigt olika sätt.

Jag blir glad att höra er domprosts kloka resonemang om att de relationer som byggs behöver genomsyras av lyhördhet och värme. Sådana värden är av vikt på många sätt och i alla sammanhang.

Gudstjänstfirarna i Vindhem berättade med glädje om sina goda värden, och de återspeglar nog en generell iakttagelse om hur goda sammanhang i församling och gudstjänstliv behöver grundas. Inte minst är de varma värdena viktiga att tänka på när rummet som sådant signalerar högtidlighet och tyngd, som här i domkyrkan.

Och, oavsett var vi är, behöver vi både kärnvärden som skapar närhet och kärnvärden som öppnar upp, så att vi inte skapar instängda grupper: Därför behöver vi kontinuerligt lyssna efter och ta andras röster och olikhet på allvar.

Jag slås av det oordnade runt Jesus i bergspredikoberättelsen. Människor kommer som de är, och sätter sig eller ställer sig på ett sätt som berättar hur de förhåller sig till Jesus. Somliga stod långt bak i folkmassan och tjuvlyssnade. Andra stod i första ledet och hejade på eller argumenterade emot. Några placerade sig långt bort, mest för att titta på alltsammans. En del rörde sig framåt eller bakåt och andra vägledades genom havet av människor av barn med spring i benen. För några blev det ett genombrott i livet. Andra tog artigt med sig några guldskor, men struntade i det mesta.

Det är en bild som jag anar att ni känner igen också från er vardag här i församlingen; som på Jesu tid vill vi och gör olika. Någon kikar in för att tända ett ljus, någon är en flitig gudstjänstbesökare och någon annan engagerar sig som kafévärd, körsångare eller i söndagsklubben. Så här ser det ut i alla kyrkorna, även om den fysiska bilden är som tydligast i domkyrkan. Domkyrkan är en synlig gestaltning av bergspredikans rörelser.

Efter mötet i bergspredikan lämnade några allt och följde Jesus, men de flesta gick helt enkelt hem. Jesus gav och människor tog emot det man var redo för och behövde. Ett sätt att uttrycka detta med dagens kyrkliga bilder är att säga att kyrkan bär tron. Individen gör på sitt sätt sin resa genom livet i relation till den Gud man anar, hoppas eller tror på.

Folkkyrkan räcker evangelium och hoppas att människor ska se var i livet gåvorna passar in. Så kan vi med självförtroende bottna i kyrkans kristna identitet och uppdrag och både uppskatta människornas individuella rörelser och förbli en kyrka i rörelse.

Här framträder viktiga utgångspunkter för Svenska kyrkan. Jesus står i centrum, alltid. Runt Jesus rör vi oss, människor som tolkar, tvivlar och tror. Den rörligheten, i mångfald, är en förutsättning och en styrka både för kyrkan och för den enskilda människan. Vi får vila i att kyrkan bär tron, och var och en kan utforska den på sitt sätt.

Precis som de som samlades för att lyssna till bergspredikan erbjuds vi i dag friskt vatten att dricka och dela vidare. Det gör ni här i domkyrkoförsamlingen i en *levande, rörlig, inkluderande gemenskap*.

I S:t Pers kyrka finns framme i koret, med utblick över sångsamlingen, ikonerna om Jesus och barnen. *Låt barnen komma till mig!* Där tänker jag också bergspredikans flöde, och jag ser barnen nyfiket närma sig Jesus, som vänder sig mot dem och ler – och diskret försöker få lärjungarna att inte mota bort barnen.

Barns och ungas möjlighet att få vara med, inte bara i enskilda verksamheter utan i församlingens bredare flöde är av central betydelse. Verksamheter är bra i sig, och många vill bara ta del av en begränsad verksamhet – som de där som lyssnade en stund och gick hem. Andra vill komma närmare, sitta vid Jesu fötter, hänga med dem som ville gå vid Jesu sida en bit. Båda möjligheterna måste finnas.

Inte minst i öppna förskolan finns den där spännande möjligheten att både välkomna barnen över de låga trösklarna in i kyrkorummet och att ge dem möjligheten att komma hela vägen fram.

Jag vill uppmuntra alla att använda hela registret av de gåvor kyrkan förvaltar: i möjligheter till undervisning ”i tid och otid” som det står i Andra Timotheosbrevet 4:2.

Jag vill gärna inspirera prästerna till att använda modellen *Tio minuter om...*, alltså att vid varje möjligt tillfälle ge tio minuters grundläggande trosundervisning, och att erbjuda samtal om predikan vid varje kyrkkaffe, och det måste inte ledas av en präst. Det är ett lätt sätt att få ut mer av det gedigna arbete som läggs ned på predikan i vår kyrka.

På samma sätt blev jag inspirerad av att era heltidsförskolor noterat att mindre än en familj på hundra vill att deras barn ska avstå från förskolans konfessionella inslag.

Självklart ska vi följa skollagen, men ta frimodigt ut svängarna där det finns utrymme i alla verksamheter för barn och unga. Vi har goda verktyg för att rusta barnen med ”vingar och rötter”, som ni sa. Andakt, stilla stund, ljusständning – men också psalmer, bibelns berättelser, bön och goda samtal.

Denna typ av kristen grundkunskap eroderar i samhället. I dag är det kyrkan som behöver stå för allt detta. Det är ett ansvar, men det är också stora gåvor som vi har att räkna för att rusta människor, stora som små, till goda och meningsfulla liv.

Som någon sa: ju fler barn vi kan vara med och stärka, desto färre trasiga vuxna behöver lagas.

Pingsten och den evangelisk-lutherska församlingen

Nu flyttar vi oss från bergspredikan till den första pingstdagen, ibland kallad kyrkans födelsedag. Det är en stark bild när Anden faller över församlingen och alla hör evangeliet på sitt språk, alltså in i sitt sammanhang och utifrån sina förutsättningar.

Den berättelsen påminner om två saker. Först och främst att vara lyhörda för olikhet. Men den påminner oss också om att vi på denna grund behöver bygga samman gemenskap och skapa relationer över alla tänkbara barriärer. Här framträder kyrkan som relationell, vilket är något helt annat än likriktande. Pingsten är en fortsättning av bergspredikans kombination av myller och samhörighet.

Allt mänskligt liv levs i flera grundrelationer: i relationen till mig själv, i relationen till allt och alla som finns runt omkring mig, och i relationen till Gud. Gud är i vår beaktelse av treenigheten gemenskap i sig själv, i Fadern, Sonen och den Heliga Anden. Ordet ”tillsammans” fångar så mycket av den kristna trons kärna.

Vår kyrkosyn och kyrkostruktur är till för att ta hand om den andlighet som inte tar sig uttryck så mycket i beaktelse och ord utan mer i relation till människor, till föremål som kyrkorum, miljöer och den egna historien. Just här i domkyrkan skulle en bild för det kunna vara den gamla koppardosa som lämnats av de hantverkare som tagit hand om byggnaden tidigare, människor som skapat relation till rummet. Genom den hälsning som de lämnat i dosan, som ni kan se i fredens kapell, bjuds vi ytterligare en relation buren över tid, i det lokala och nära.

Det är så gott att se det gensvar ni får; människor kommer. Att det kommer folk betyder också att Anden försöker visa oss något, och att vi har ansvar för att förädla det med de teologiska och pastoralare redskap som vi har i vår evangelisk-lutherska tradition. Här

kommer människor och vill något. Här har vi ansvar för att hjälpa det lite längre, lite djupare, lite vidare utifrån våra möjligheter i gudstjänst, undervisning, diakoni och mission.

Tittar vi på hur svenskkyrkliga församlingar ser ut i dagens andliga landskap så är det lätt att iaktta att vi har det lite knepigt med gemenskapsbiten. Gemenskaperna är inte dåliga, men vår kyrkliga verksamhet är i sin uppbyggnad rätt så produktionsorienterad. Människor samlas – i god gemenskap – i verksamheterna, men rätt ofta saknas mer övergripande relationsstrukturer. Om jag skulle fråga *var är församlingen?* så skulle jag på rätt många ställen få undrande blickar. Det, vill jag påstå, är ett problem.

Utan att på något sätt kräva att det ska finnas något standardsvar: pröva det sättet att tänka på alla era kyrkor, S:t Per, Vindhem, Almtuna, Domkyrkan. Om någon kommer och frågar: *var är församlingen – jag vill vara med?* Vad svarar ni då? Och vilka slutsatser går att dra?

Vi behöver ett tydligare sätt att tänka församling, som människor som möts, än vi har i dag. Skälet är verkligen inte att tvinga in människor i oönskad närhet, utan att tillgodose människors breda och mångfacetterade behov, skiftande genom livet, av växande, andlighet, gemenskap, anonyma ytor, diakonalt ansvarstagande och ”bara-vara-gemenskaper”.

Idealitet

För att detta ska fungera behövs bärarlag bestående av ideella. Detta, vill jag understryka, är också basen i kyrkans samhällsnärvaro. Vi behöver alltså inte hitta på nya aktiviteter för att vara en kyrka i samhället. Vi är det redan genom människor som bär medmänsklighet, tro och liv i sina vardagar. Vi bör se det och bejaka det – och förstås förädla det tillsammans med människorna och i organisationerna där vi finns. Vi rustar varandra för livet mitt i världen.

När jag möter er så möter jag ett stort ideellt engagemang. Vi talar verkligen inte om att skapa något nytt som inte finns. Men jag hör också en längtan efter större rymd för ideella, både vad gäller möjligheter till delaktighet och till möjlighet att bli fler.

En grundbult i detta tror jag är att när vi talar om resurser alltid börja i tanken att resurser är människor, och inte nödvändigtvis anställda människor.

Vi har en tradition att börja i pengarna, eftersom vi är en stor och ansvarsfull organisation, och detta ska vi inte slarva med. Men börja alltid resursfrågan med att titta efter ansikten, hjärtan och händer. Vilka har vi omkring oss? Vad behöver vi? Vilka står där redan och väntar på att släppas in och hjälpa till att bära.

Somliga vill vara med och bära tro. Andra vill bära stolar i församlingshemmet. Ytterligare andra kan bära sådant som vi i kyrkoorganisationen inte ens har kommit på ännu. Vårt sätt att tänka döljer nog ibland både vad vi har och vad vill skulle kunna få.

Det gjorde mig glad att höra om det gudstjänstliv som bars under sommaren i S:t Per på ideell basis. Att det kom gudstjänstfirare är också glädjande, men värdet går djupare än hur många som deltog. Berättelsen vittnar om att här fanns det några som såg att detta var viktigt och som tog ansvar för det. Det gläder mig också att samma längtan uttrycks i Vindhems kyrkan, med en tydlig önskan om att anställda får vara möjliggörare för det engagemanget.

Under dagarna har olika berättelser återkommit om de människor som är med och bär sin kyrka. I S:t Per berättas om ideella krafter som funnits med sedan 90-talet, där *personal kommer och går, men Birgitta och Kerstin består*. Vi trivs där vi behövs. Det är en gammal sanning som inte minst *Ideellt forum* brukar lyfta.

Omställningsutrymme

Vad krävs då för att ideella ska kunna komma till sin rätt? Kanske är det så att anställda medarbetare behöver ställa om. Ibland handlar det bara om att ställa om sina egna tankemönster. Ibland handlar det om att ställa om tid för att guida och stödja ideella, men också, ibland, om att ställa om sitt eget arbete.

Församlingsherden Charlotta myntade ett ord för vad hon såg krävdes. Detta kräver ett *omställningsutrymme*. Ordet är en så pricksäker beskrivning av vad jag ser på rätt många håll att jag kommer att ta det med mig in i framtiden. Tack!

Jag tror att uttrycket svarar an på en längtan som jag tycker mig höra från er, från rätt många håll. Att skapa utrymme, större eller mindre, i någon eller några tjänster för att ha tid och kraft att tydligare kunna reflektera och bistå helheten med att hitta och förverkliga förnyelse. Teologiskt uttryckt: att hjälpa varandra att följa Andens vind.

Följden, i nästa steg, är rätt uppenbar: när vi får ta emot ideella som vill ge av engagemang och tid så behöver församlingens verksamhetsorganisation ha förutsättningar för att synliggöra och ta emot dem som vill vara med.

Men, som sagt, ni visar redan i dag exempel på detta. På visitationens sista dag besökte vi Almtunakyrkan och fick ta del av berättelsen om det lekmanaledda gudstjänstlivet som är under strukturerat och sakkunnigt uppbyggande. Bravo! Här såg församlingsrådet att det fanns förutsättningar för ett nyskapande gudstjänstliv – och agerade. Bravo! Människor som ville bidra till sin kyrka fick mandat och förtroende att bära gudstjänstlivet. Bravo! Jag ser fram emot att ta del av projektets slutrapport.

Ni hör att det finns mycket att glädja sig över här! Och det blir också tydligt hur församlingsrådet ser på just resurser i den projektbeskrivning som finns för uppdraget. Där står: *Här nyttjas i huvudsak resurser i form av medarbetarnas (ideella, förtroendevalda och anställdas) tid*. Precis så: när vi tänker resurser är det centralt att börja i människorna – och naturligtvis också sedan fortsätta till pengarna.

Människor som resurs tänks även hos sjukhuskyrkan. Lärdomar till det ideella arbetet kan göras i hur de arbetade för att skapa förutsättningar och möjligheter för medarbetare på neonatal att utföra nöddop. Ett värdefullt och varmt exempel på hur lekmanarbete kan ta sig uttryck i ett sammanhang som kyrkan inte äger.

Ungdomsarbete – saknas i en del kyrkor

Vid flera tillfällen har vi samtalat om de unga ledare ni utbildar. Där finns strukturer för att identifiera, rusta och stödja, men det nuvarande utrymmet att ta emot dem är bara ungefär hälften. Jag vet att det pågår ett arbete med att öppna upp formerna, men kanske behöver organiseringen av ungdomsarbetet ett särskilt omställningsutrymme?

Jag vill särskilt peka på det som jag påtalat vid tidigare visitationer, nämligen att ungdomsarbetet i dag inte finns i alla kyrkor. Det organiseras på pastoratsnivå. Som jag också sagt vid tidigare visitationer är det, givet förutsättningarna, ett gott arbete.

Men jag har under visitationen här i domkyrkoförsamlingen noterat att när allt ungdomsarbete ligger pastoratsövergripande så blir det ett glapp i den lokala ”relationslinjen”. Som barn finns man i lokala barngrupper i de olika kyrkorna, men när man blir lite äldre så tvingas man lämna sin församlingsgemenskap och söka sig till andra kyrkor och lokaler.

Här skapas alltså ett, för en ung människa, mycket kraftigt relationsbrott genom arbetets själva organisering. Återigen: jag är mycket positiv till hur den faktiska verksamheten bedrivs på de platser där den finns, men jag har frågetecken inför strukturen.

Församlingens och organisationens logik behöver möta såväl ungdomarnas som den lokala församlingens behov av plats och växande för alla generationer. Ungdomar har

olika behov precis som vuxna, så kyrkornas olikheter är en styrka också ur det perspektivet. Jag hör också hur de lokala gemenskaperna längtar efter generationsöverskridande möten.

Att få ihop det...

Tillbaka till bergspredikans rörlighet – ja, man kan säga rörlighet också – och pingstens livgivande flöden. Allt detta är gåvor till kyrkan, men i ett stort sammanhang behöver vi få ihop detta till meningsfull verksamhet, livgivande sammanhang, fungerande lokaler, goda anställningsvillkor och framtidssäkrad ekonomi.

Jag vill återigen ge en eloge till domprost och kyrkoråd, församlingsherde och domkyrkokaplan och församlingsråd liksom medarbetare, ledare och chefer i hela strukturen. Ni gör ett mycket gott arbete, både vad gäller att förvalta det ni har och att med lyhördhet utveckla det i framtidsbärande riktning.

Lärjungarna kring Jesus i bilden av bergspredikan, de hade ofta bekymmer med organisation och struktur. Vi minns frågorna om hur alla skulle få mat, åsnelogistik, eller att föräldrar ostrukturerat kom med barn för att Jesus skulle röra vid dem. Här är det ni, i pastoratets organisation, som bär utmaningarna. Det gör ni med professionalitet och god anda.

Komplex organisation

Inför visitationen fick vi en gedigen rapport om den omfattande organisationsstrukturen. Återkommande har vi hört hur komplex församlingsorganisationen är med de olika logiker som möts här.

Också här är vårt folkkyrkliga arv av kontinuerlig utveckling en del av våra möjligheter. Det handlar inte om rätt och fel utan om att hela tiden se över vad som går att utveckla och förenkla. Strukturer och systemvärld ska stödja församlingens behov och relationernas livskraft.

Ofta behöver vi även i organisationsfrågor be sinnesrobönen: *Gud, hjälp mig att acceptera vad jag inte kan förändra, mod att förändra det jag kan, och förstånd att inse skillnaden.* Vad skulle hända om våra planeringsmöten började med den bönen?

Ett exempel på organisationsutmaningar är matrisstrukturen. Och ni har ju dubbla matrisorganisationer: dels en på pastoratsnivå, dels en på församlingsnivå. Det är utmanande, både utifrån organisationsteori och utifrån den praktik vi ser.

Givetvis behöver en organisation kunna poola och fokusera resurser utifrån behov mellan kyrkor i församlingen och mellan församlingar i pastoratet. Men det är viktigt att de ekonomiska och personella resurserna inte blir upplåsta i system där det kan bli oklart vem som har mandat att påverka.

Ibland tror jag dessutom att den relationella aspekten riskerar att döljas. Människor möter ju inte tjänster utan andra människor. Man möter inte roller utan ansikten. Det gäller inte bara i församlingsgemenskapen utan i mötet mellan anställda och deltagare. Jag känner dock stort förtroende för att ni både ser och verkar för att gå framåt inte bara i församlingsutveckling utan också i organisationsutveckling.

Inte minst säger jag så, eftersom jag vet att era chefer har mycket god dialog med varandra i ledningsgruppen. Med närmast musikalisk tonsäkerhet har de förmågan att förstå och bistå varandra och att lösa utmaningar pastoratet ställs inför. Att delta vid ledningsgruppens möte, under domprostens ledning, och höra det respektfulla och framåtskridande samtalet var en fröjd. Här finns en styrka i organisationen som tar vara både på livsvärldens och systemvärldens möjligheter.

Att öva praktiskt och inte bara prata om

På temat *mod att förändra det jag kan*, så kan man väl notera att kyrkan ibland har en lite för stor glädje i att prata om saker vi ser behöver förändras, i stället för att helt enkelt öva på den förändring vi vill se.

Ett exempel: om vi vill fördjupa frågan om hur vi bemöter människor kring gudstjänsten så bjuder vi kanske in en stiftsadjunkt till att ha ett föredrag för kyrkvårdarna om bemötande. Sedan dricker vi kaffe och samtalar en stund i smågrupper om bemötande, och sedan går vi hem och tror att vi förändrat något i vårt sätt att bemöta människor.

Ett annat sätt att arbeta med fördjupning är att vi går in i kyrkorummet, någon bidrar med 10 minuters genomgång om bemötande, följt av att vi i ett par timmar övar olika scenarier, diskuterar vad som fungerar och vad som kan fungera ännu bättre, provar andra alternativ och övar de bästa. Tills bemötandet sätter sig i kroppen. I praktiken.

Generationsöverskridande i vardag och gudstjänst

En av de praktiker som jag tror vi behöver utveckla är de generationsöverskridande mötena. Jag blev glad över att höra om kören *EnEndaKropp* med sånger i solidaritet. Där möts människor förvisso med en ung kärna men i åldersspann 17–71. Det är fantastiskt.

Kyrkan är nog det enda sammanhang i landet som ofta samlar nästan alla generationer i samma hus. Samtidigt, men i skilda lokaler. Måste det alltid vara så?

Nej, förstås inte. Jag tror att de generationsöverskridande mötena är någon slags nyckel för framtidens kyrka. Vi behöver bygga församlingslivet så att barn och unga får bli vänner med medelålders och gamla redan från låg ålder. Här har ni en del, men jag ser också potential till mer.

Det fina är att vi, för att utveckla det generationsöverskridande livet, sällan behöver skapa nya verksamheter. Det ska inte vara en ny verksamhet vid sidan av alla andra. Då vevar det separerande vidare.

Att tänka generationsöverskridande församling handlar om att tänka helheten på ett nytt sätt. Människorna finns där redan – men går det att planera verksamheten så att vi möts mer. Och inte bara möts utan på ett sådant sätt att vänskap börjar byggas. Då kommer nya möjligheter att synas i nästa steg. Och börja i det enkla. Ibland räcker det med att de som ändå är i huset väljer att fika tillsammans i stället för var för sig.

Jag tror att generationsöverskridande tillit är en av de största diakonala gåvor som Svenska kyrkan skulle kunna ge till vårt samhälle i dag.

Församlingsutveckling skulle oftare kunna handla om det generationsöverskridande och det kan gärna hänga ihop med gudstjänstutveckling.

Från Vindhems kyrkan berättas att där utvecklats en vänskapskultur kring gudstjänstlivet. Det är gott. Kyrkkaffet kan bli ett tillfälle att duka varannan saft och varannan kaffe, så att säga.

Om gudstjänsten har vi talat på olika sätt på olika ställen, och arbetet är ju på gång. Almtuna är en särskild glädje. S:t Per har stor volym, Vindhem gläds åt gemenskapsbygget, och församlingsrådet uttrycker längtan efter att samtala om gudstjänstlivet i domkyrkan. Jag har ju själv, i min roll, en nära relation till domkyrkan, så jag ser fram emot att följa det arbetet.

Jag uppmuntrar er, i alla kyrkorna, att tala och tänka kring gudstjänsten utifrån ett relationsperspektiv och gärna också utifrån ett generationsöverskridande perspektiv. Vilka värden vill vi ska genomsyra andan i relationer och liturgi? Hur tar vi ansvar för att människor både får möjlighet till anonymitet, till att möta ögon, eller att hitta en miljö att få undervisning i kristen tro – eller till att ta vidare steg in i församlingsgemenskapen.

Att verka och att finna andrum

Nu rör vi oss mot slutet av detta visitationstal. Domkyrkoförsamlingen är *kraftfull, livfull, engagerad och full av möjligheter*. Ni bär och lever i en mångfald av kallelser. Samtidigt står församlingen inför spännande vägval att utforska om ni frigör *omställningsutrymme*. Jag vill särskilt nämna tre saker:

- Att skapa *hållbara strukturer* för idealitet.
- Att bygga en *tydlig väg för unga* och för det *generationsöverskridande*.
- Att utforska möjligheterna att *prioritera* utan att förlora bredd.

Ni är en församling i rörelse, i växt och i djupaste mening i tjänst för evangelium. Frågan är *hur* ni bäst öppnar de kanaler där vattnet redan porlar, bubblar och söker sig fram.

Men som avslutning vill jag stanna vid andrummet, de goda möjligheterna som bor i en paus, en spricka eller ett mellanrum. I omställningsutrymmet.

Jag vill så gärna unna er alla, hårt arbetande, kära vänner i församlingens personal att stanna en stund i de här andrummen, i Andens rum.

Det är i sprickor som ljuset hittar in. Låt ljuset lysa på allt gott arbete som görs i Domkyrkoförsamlingen. Stanna i andetaget och känn glädje för det som görs – mer än oro för det som inte görs. Sträck på er och var stolta över er församling. Över att ni är många som bär er kyrka tillsammans. Och, snälla, be ofta sinnesrobönen.

Guds Ande rör vi denna församling, buren av Gud och oss människor i vår sårbarhet och bräcklighet. Där får vi verka och där får vi vila. Gud välsigne er, kära vänner.